

Список використаних джерел:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державного стандарт, 2021). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu_Vazovoho_komponenta_doshkilnoyi_osvity.pdf
2. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України. URL: <https://drive.google.com/file/d/12ta1d3vfwTtFhITpMTCJ-NO3SISU47Gd/view>
3. Рейпольська О.Д. Особливості розвитку особистості дитини дошкільного віку в процесі соціалізації. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. Збірник наукових праць. Київ: Інститут проблем виховання НАПН України. – Вип.22. - 2018. – С. 240-252.
4. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ: *монографія* / Н. Гавриш, О. Рейпольська та ін.; за заг. Ред. О.Рейпольської. – К. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. – 280 с. – С. 7.

УДК 373.2:004.032.6

Наталія Манжелій,

кандидат педагогічних наук, доцент,

Полтавський національний педагогічний університет ім.

В. Г. Короленка

(Полтава, Україна)

Тетяна Фазан,

кандидат педагогічних наук, старший викладач,

Полтавський національний педагогічний університет ім.

В. Г. Короленка

(Полтава, Україна)

ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У МОРАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ

У статті висвітлено питання підготовки фахівців дошкільної освіти до використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників, здійснено аналіз психолого-педагогічних досліджень із цієї проблематики. Наголошено на важливості впровадження мультимедійних засобів у моральному вихованні дітей дошкільного віку. Здійснено експериментальне дослідження, яке доводить ефективність запропонованої нами програми по підвищенню кваліфікації педагогічних працівників щодо використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників.

Ключові слова: мультимедійні засоби, вихователі ЗДО, моральне виховання дошкільників, освітній простір у ЗДО, педагогічний експеримент.

Реформування сучасної освіти, необхідність її інформатизації спонукає дошкільну освіту, як першу ланку безперервної освіти, здійснювати пошук шляхів застосування комп'ютера як засобу розвитку особистості дитини-дошкільника. Процес комп'ютеризації дошкільної освіти – це один із невід'ємних складових інформатизації суспільства, який відображає загальні тенденції глобалізації світових процесів та гармонійного розвитку особистості дитини. У новій редакції Базового компоненту дошкільної освіти особлива увага приділяється використанню комп'ютерів у закладах дошкільної освіти. Загальний розвиток дитини за сучасних умов тісно пов'язаний з розвитком її інформаційної компетентності і є вирішальним показником оцінювання дієздатності дошкільного закладу. Для ефективного впровадження мультимедійних засобів у освітній процес ЗДО, надважливе значення має готовність та уміння педагогічних працівників до застосування цих освітніх технологій [3, с. 110].

Як показує практика роботи з дітьми дошкільного віку, використання мультимедійних засобів сприяє інтелектуальному, емоційному та моральному розвитку дітей. У сучасних умовах одним із найважливіших є моральне виховання, яке передбачає прищеплення дитині норм моралі, збереження та підсилення у ній відчуття належності до певної нації, загальнолюдських цінностей, таких як гуманізм, патріотизм, честь, справедливість, працелюбність, тощо [4]. Ефективним засобом формування моральних якостей дітей дошкільного віку є мультимедійні технології, серед яких найбільш ефективними є комп'ютерні ігри, мультимедіа-презентації та мультиплікаційні фільми.

Над вивченням особливостей використання сучасних комп'ютерних технологій у педагогічному процесі закладів дошкільної освіти працювала низка учених. До таких, зокрема, відносять: Ю. Горвица, С. Дяченко, В. Могільову, В. Моторіна, С. Новосолову, Ю. Олійника. Вони висловлювали думку, що використання комп'ютерних технологій у процесі організації роботи з дітьми сприяють підвищенню ефективності навчального процесу.

У роботах вітчизняних учених-педагогів О. Бурбело, П. Гороль та Ю. Казакова досліджувалися різні аспекти проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів та теоретико-методологічні засади їхнього становлення. Над дослідженням проблеми формування комп'ютерної грамотності працювали Г. Кедровіч, Н. Морзе, В. Лозова, А. Яковлева та інші. Велика кількість наукових праць, що стосуються теми дослідження, належить В. Імбер, В. Ходунова, А. Гуржій, Р. Гуревич, Л. Коношевського та

О. Коношевського які розглядали питання підготовки педагогів до використання засобів мультимедіа.

Головним завданням застосування комп'ютерної техніки в дошкільних навчальних закладах є усесторонній розвиток малюка та підготовчий процес до «комп'ютерної дійсності», іншими словами, виховання у дитини передбачуваного почуттєвого відношення до комп'ютера, усвідомлення його як поплічника в різноманітних сферах життя, розуміння його ролі та функцій для отримання потрібного результату. Пристосування до світу комп'ютерів не лише послабить труднощі дитячого поступу до проблем повноліття, однак й позитивно впливатиме на навчальну продуктивність за сприянням комп'ютерної техніки й застосуванню її в ігрових діях. Особливо це корисно тоді, коли мультимедіа у житті дитини поєднується з конструюванням, грою, художньою та іншими видами діяльності. Необхідною умовою є те, що це мають бути науково обґрунтовані комп'ютерно зорієнтовані засоби розвитку дитини [6, с.42].

Виникає необхідність брати до уваги певні нюанси організаційного процесу навчання дітей дошкільного віку. Ключовим видом реалізації навчального процесу є заняття, що відбуваються у рамках співбесіди вихователя з спеціальною підготовкою та практичних дій на комп'ютері. Під час занять наставник дає пояснення про місце комп'ютерних технологій як у цілому у світі, так і в нашій країні, а також інформує дітей про застосування цих наукових надбань у різноманітних життєвих галузях: охороні здоров'я, в науці, в побуті, в техніці; підсумовує та розширяє дитячу уяву на цю тему, подаючи загальноприйняті елементарні знання про комунікаційні та інформаційні технології сучасності, Інтернет, комп'ютерні мережі, електронну пошту, що дозволяє налаштувати підготовку дітей до роботи за комп'ютером [2, с. 64].

Задля ефективного впровадження в освітній процес ЗДО мультимедійних засобів, є використання шляхів реалізації інформаційних процесів у ЗДО, а саме: навчання та підняття на більш високий рівень кваліфікації вихователів; підготовка педагогічних працівників усіх категорій на тему засвоєння інформаційних технологій; організація матеріально-технічних умов для позиціонування, результативного застосування та захищення механізмів комп'ютерної техніки та інформатизації; закупівля комп'ютерної техніки, знарядь прикладних і системних програм та інформатизації; генерування та еволюція медіатеки, формування та віднова фундаментального базису, примноження та плідне застосування можливостей [1, с. 11].

Протягом 2022-2023 навчального року нами був організований та проведений педагогічний експеримент на базі Великобагачанського закладу дошкільної освіти "Дзвіночок" виконавчого комітету Великобагачанської селищної ради Полтавської області з педагогічними працівниками, на

визначення рівня готовності до використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників..

Експериментальне дослідження передбачало проведення констатувального, формувального та контрольного етапу експерименту. Були виділені критерії готовності вихователів до використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дітей дошкільного віку: когнітивно-мотиваційний – це критерій, який передбачає наявність у вихователів теоретичної обізнаності з даного питання; репродуктивно-комунікативний – передбачає наявність у вихователів комплексу знань, умінь та навичок щодо практичного використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників; креативно-інноваційний критерій передбачає наявність у педагогів творчих здібностей та бажання їх застосовувати з метою морального виховання дітей у ЗДО. На основі названих критеріїв виділені їх показники та рівні сформованості готовності вихователів до використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дітей дошкільного віку (високий, середній та низький).

На основі проведеного констатувального етапу даного дослідження ми з'ясували, що лише 13,87% вихователів, які брали участь в експерименті, мають високий рівень готовності до використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників, у 47,23% було зафіксовано середній рівень, а у 38,9% – низький рівень. Проведення констатувального етапу експериментального дослідження дало можливість з'ясувати те, що значна частина вихователів закладу дошкільної освіти, які належали до експериментальної групи, виявили свою неготовність до використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дітей дошкільного віку.

Це сприяло прийняттю рішення про необхідність проведення формувального етапу даного дослідження. З цією метою нами було розроблено програму по підвищенню кваліфікації педагогічних працівників щодо використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників, яка складалася з трьох етапів: інформаційного, практично-діяльнісного та дослідницько-творчого.

Перший етап підготовки педагогічних працівників – *інформаційний* – ми присвятили розширенню знань вихователів, що стосуються використання інформаційних технологій, які є інструментами обробки педагогічної інформації, і, зокрема, їх уявлень щодо можливостей застосування мультимедійних засобів у роботі з дітьми дошкільного віку. Було розроблено та проведено семінар на тему «Мультимедійна презентація як сучасний засіб навчання», на якому вихователі дізналися, що являє собою мультимедійна презентація, переваги її використання.

Другий етап підготовки педагогічних працівників – *практично-діяльнісний* – передбачав освоєння ними способів та прийомів використання засобів інформаційних технологій в освітньому процесі та збагачення

практичного досвіду використання мультимедійних засобів у ЗДО. На цьому етапі було використано роботу у парах, перед якою було проведено консультацію на тему «Як створити презентацію на комп'ютері в PowerPoint». З метою узагальнення знань педагогів експериментальної групи, щодо збагачення практичного досвіду, ми запропонували розробити план-конспект заняття з будь-якої теми морального виховання («Знайомимось бути ввічливими», «Культура спілкування», «Дружба – найбільший скарб», «Добрий вчинок», «Любов до рідної землі», тощо) для дітей середнього дошкільного віку з використанням мультимедійних засобів.

У процесі виконання поставленого завдання було помітно, що ставлення педагогів щодо застосування мультимедійних засобів навчання поступово змінюється в кращу сторону. Навіть ті, хто був противником їх використання на початку проведення експерименту, говорили про те, що мультимедійні презентації допомагають наочно подати необхідну інформацію, збагатити текст, сфокусувати увагу на головному. Таким чином, вихователі отримали практичний і методичний досвід створення планів-конспектів з використанням мультимедійних технологій.

Третій етап підготовки педагогічних працівників – *дослідницько-творчий* – передбачав стимулювання у вихователів інтересу до використання мультимедійних засобів у своїй професійній діяльності. Зокрема, ми говоримо про апробацію ними набутого досвіду щодо використання мультимедійних засобів під час навчання дітей дошкільного віку.

Під час дослідницько-творчого етапу ми запропонували вихователям розробити власні мультимедійні презентації, які вони могли б після цього використати у роботі з дітьми своєї групи. Крім цього, їм необхідно було розробити конспекти занять, на яких було б доречним застосування розроблених ними мультимедійних презентацій. Після розробки мультимедійних засобів наступним етапом було їх використання у практичній діяльності з дітьми. Також було прийнято рішення про ознайомлення вихователів з можливостями створення мультфільмів в PowerPoint. Для цього ми запропонували їм самостійно скористатися необхідними для цього матеріалами, з якими можна ознайомитися за покликанням <https://uk.soringprepair.com/how-to-make-cartoon-in-powerpoint/>. Таким чином, ті педагоги, які мали бажання навчитися це робити, мали можливість самостійно це опанувати та продемонструвати у кінці формувального експерименту.

По завершенню формувального етапу було проведено контрольний етап експериментального дослідження з метою перевірки ефективності розробленої нами програми. Були зафіксовані позитивні зміни у готовності вихователів до використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників. Кількість педагогів, які мають низький рівень, зменшилася на 27.8%, в той час, як відбулося зростання кількості

вихователів, що мають середній рівень на 8.33% та високий рівень на 19.47%. Отже, це доводить ефективність запропонованої нами програми по підвищенню кваліфікації педагогічних працівників щодо використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників. На нашу думку, вона може бути застосованою педагогічними працівниками ЗДО у майбутньому.

Графічне узагальнених результатів констатувального та контрольного етапу педагогічного експерименту представлено в діаграмі (рис. 1).

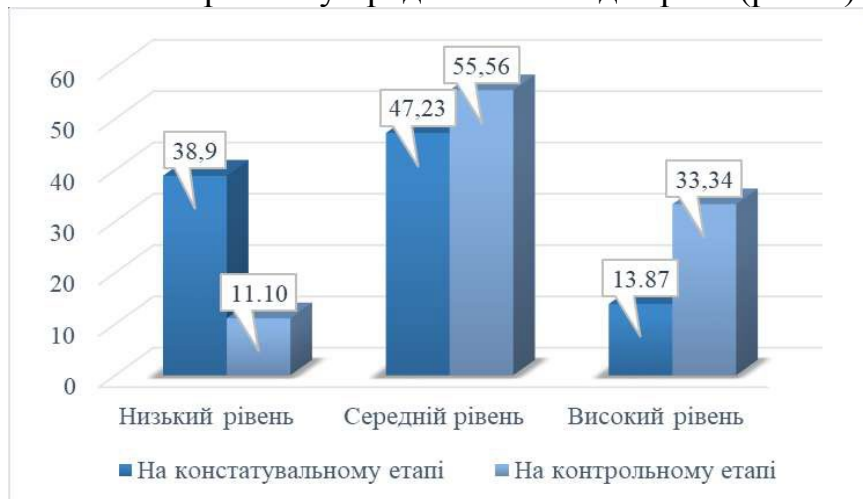

Рис. 1. Рівні готовності вихователів до використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників на констатувальному та контрольному етапах експерименту.

Хотілося б відзначити те, що проведення занять з використанням мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників позитивно відобразилося і на дітях, адже це сприяло активізації їх підвального інтересу, підвищило їх активність та бажання приймати участь в освітньому процесі, підвищився рівень засвоєння моральних норм.

Таким чином, підготовка вихователів до використання мультимедійних засобів у моральному вихованні дошкільників є доречним. Ми мали можливість переконатися у тому, що це позитивно впливає освітній процес у ЗДО, на розвиток і розширення творчого потенціалу вихователів, а також на підвищення інтересу дітей до освітнього процесу, формування моральних якостей, здатності до запам'ятовування матеріалу та бажання виконувати завдання.

Список використаних джерел:

1. Впровадження та поширення інформаційно-комунікаційних технологій у роботі дошкільного навчального закладу з дітьми, педагогами, батьками та громадськістю : *тематичний збірник праць* / упоряд.: А. А. Волосюк; за заг. редакцією Л. А. Шишолік. Рівне : РОІПО, 2015. 85 с.

2. Гуревич Р. С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної освіти.

Київ: «Освіта України» 2016. 390 с.

3. Ковалевська Н. В., Пасічніченко А. В. Ігрові технології у просторі ЗДО. Дошкільна освіта у сучасному соціокультурному просторі. № 5. 2021. С. 110-114.

4. Теорія і методика морального виховання дітей дошкільного віку : навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / укл. Л. Б. Мельничук, М.А. Шкабаріна. Рівне : Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. акад. Степана Дем'янчука, 2021. 32 с.

5. Ходунова В. Використання мультимедійних ресурсів для підвищення професійної компетентності педагогічних працівників закладів дошкільної освіти. Педагогічні науки. 2020. Вип. 1. С. 110–116.

6. Яцик Л. О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі як чинник підвищення якості дошкільної освіти. Імідж сучасного педагога. 2022. 2(203). С. 41–44.

УДК [373.3.011.3-051:37.07]:373.29

Аліна Манькута,

*кандидат педагогічних наук, старший викладач,
Криворізький державний педагогічний університет*

Інна Кравцова,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Криворізький державний педагогічний університет*

Тетяна Коваль,

*вчитель початкових класів, директор,
Криворізька гімназія №58 Криворізької міської ради
(Кривий Ріг, Україна)*

ВЧИТЕЛЬ НУШ ЯК МЕНЕДЖЕР ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ НАСТУПНОСТІ ЗМІСТУ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Тенденції розвитку дошкільної та початкової освіти в умовах реформування загальної середньої освіти на засадах Концепції Нової української школи мають багато спільного. Зокрема, демократизм та гуманізм як норма поваги до особистості; доброзичливе, бережне ставлення до дитини без спонукання і насилля; створення кожним закладом освіти безпечного, здорового та інклюзивного середовища; визнання самоцінності кожного вікового періоду та орієнтація на вікові особливості; урахування індивідуальних інтересів, здібностей, темпу розвитку дитини; опора на досягнення попереднього етапу розвитку; створення сприятливих умов для формування і розвитку у дитини пізнавальних, психічних процесів, належної